

GOI - YAKINTZA ADIN -ANTZE

Ona emen gure baitan dugun beste almena, nolabait adimenetik sortzen zaiguna edo oldozmenetik ere edo bietatik; adimenean eta oldozmenean men bana dugu, ta aditz-antzearen bidez men ori egipenetan ari zaigu, edo oldozpenetan be peneaz biurturik; berez, adin-antze men'etik pen'era joaten dala esan dezakegu; ta neuri batean gure baitan asitako oldozmena gureganako eramateko ibili beaf dan bide egokia, guregan ateratzeko ditugun ondorioak zedafitu beat diranean.

Len (Adimenari buruzko lanean) adiña zer dan esan genuen: gauzak eta egipenak, eta gogayak eta oldozmenak ulertzea; adin-antze, beraz, ulertze ori nola burutu dezakegun bidea izan bear da, egiazki. Bide ofen bitartez egokiak diran gogaketak egin ditzakegu burubideetan barna yaduteko; alakotz adin-antzearen bitartez gogaketak eta burubideak egin ditzakegu; argi agertzen da, ofengatik, gure gogo-bizian adin-antzeak duen gafantzia.

Ofa of gizonak duen beste almen aundia, izadian barna berarena bakarik dana, ta beste izaki guzien gañetik ari-izateko egokia zayona, ta bere burua biziaren goikoen matean ikusi al-izateko, bere bakarik adimenduna baita. Gizonaren izakia, beraz, bizian barna izan diteken goié goyeneko malean bizi-izateko sortua dala guztiz garbi agertzen zaigu. Yainkoa'ren antza izateko sorturik, ortan dugu orixe egiztatzeko beste bide egoki bat ere.

Eztakit beti ta guzien aldetik ateman ote dan gure goiko almen ori; baña guztiz aintzakotzat artzea ezinbestekoa dala onartu beaf da. Oldozmenak oldozpenak soferazten dizkigu, baña gero oldozpen oyek gora ta bera erabiltzea beafa zaigu, jafaitzen dugun ondorioraño eltzeko, edo jafaitu gabe erabiltze orek zer emango digun, asmoren bat ala asmo-litsen bat gureganatzeko. Ori adin-antzeak betetzen du ta ortan ikusteko bere egokitasuna ta gafantzia.

Eta ortan be argi agertzen da gizonaren goi-goyeneko berezitasuna, adin-antze-izaki berezia dalarik adieraztean; eztago Ludi'an barna ori adierazi dezaken beste izakirik, eta ofela garbi-garbi azaltzen da gizona izadiaren goyeneko izakia dala, beste guztien oso gañetik eratua.

Ñoski adin-antzearen bitartez ona ala txa a zein dan ondo oar dezake gizonak, egoki ala ezegokia, eder ala itsusia, aundia ala txikia, aldekoa ala aurkakoa, onartzekoa ala astantzekoa, ta abaf oartzea, ots, ikusi,

begiratu, ikasi, bururatu, jakin, ulertu ta adimenak inguratu ditzaken beste azpegi guztiak burutzea. Alakotz, gure gogoan izan ditezken bide guztien zeaf ibili al-izatea. Ora adin-antzearen almena, mugarik gabe bezela agertzen zaigula. Ofa gizonaren baitan dagoen bizi zabala, gogo-bizia dana.

Adin-antzearen bitartez gogoetan egiten ditugu esandako asmo ta azpegi guztien goraberak nolakoak diran ondo ta egoki oartzeko, ta lan ori gure baitan burutzen da bereziki; bai ta aipatzeko ta goratzeko dugu, arean, guzti ori egiteko adin-antzeak duen almena. Gogoetak eta gogaketak dira, egitan, adin-antzearen ari-izateko bideak, eta gogoetan ari-izateko gogaketak egiten ditugu, askotan ain bea ak zaizkigun gogaketak.

Gogo-bizian barna ezinbestekoak dira gogaketak, auen bitartez beaf dan bezela jokatzeko, bide egokienak aurkitzen baititugu. Ofa mail ortan yarduteko gizonak duen almena, bere adin-antzera dana; ta orixe oartzean ere ongienik ikusi dezakegu nolakoa dan gizona izadian barna goigoyeneko izakia. Ñaiz eta siñistuna ez izan betidanik ezagutu du gizonak bere almen aundi ori, ta beraren bidez jokatu du eten gabe yakintza osoa ezagutzeko, ta bere egokitasunerako ongienik ustiatzeko be.

Jakiña, batzuetan eta deitoraga ia dan eraz, bere burua beste izaki guztiak baño goratuago ikustean, afoputza biurtu da gizona, zoritxarez, beste guztia ezesten eta bere izakeraz zearo ifa aintzean, azken mugae-taraño eldu arte, alguztiduna benetan izango balitz bezela, ta ofela ogena egitean. Eta nolako itsukeriaz batzuetan, adin-antzea dala-ta, bere burua Yainkoa legez begiratzeko ere; a o-a o "adin-antze yainkosa" esateko ta onartzeko ausartzean. Orduan uko egiten dio Yainkoa'ri ta gauza ta egipen guztien oñafia adin-antzera dala aitortu du oke ez. Beti a okeriz beterik, ezagupen ororen itu ia adin-antzera dala uste-izan du gizonak, ta adin-antzera bere baitan ikustean, bera da, gizona, azkenez, guztien gain ipiñi nai-izan duena, bere gañetik beste ezer eta beste iñor ez onartzeko.

Osterantzean, apaltasunez ari-izan ezkeru, gogoeta obeak egin ditu gizon zentzundunak, bere almenak nolako mugatuak dagozen ongi atemateko; ta orduan gogaketak bide egokiagoak diranetan barna jokutzen du obeki zentzunezko ta bidezkoak diran ondorio bikañak aurkitzeko. Ofela, bere gogoari egiazko yakintza eskeiñi dizayoke, gentza ta atsedena azkenez berarenganatzeko, ta ortan ikusi beaf da gizonarentzat bidezko jokaera zein dan, adin-antzea egokiro erabiltzean.

Adin-antzea, adimena, oldozmena ta gizonak bere baitan dituen beste almen guztiak bezela, egitan, auxe adierazteko edo begiratu beaf ditugu: egiazko almenak dirala, gogo-almenak, norbaitek ortxe bertan ipiñi dizkigunak. Guztiz argi ta garbi ikus diteke, edonoren aldetik, gizonak berak ori egin al-izan eztuela, ta, bidezkoa danez, egite egokiago dagoela aitortzea ezinbestekoz onartu bea duela. Ofa adin-antzeak, beaf dan bezela erabiltzean, ongienik erakusten diguna.

Adin-antzearen besoak bezela, adinkunde ta adinketa ere ditugu, aren jokera nolabait edatzeko edo, bere almen eta egipenaren antzekoak diranak eta aren erabiltzea efazago ta zabalago burutu al-izateko be. Ez da, alakotz, adin-antzera baka ean ari dan zerbait, berarengandik sortzen

diran bide egoki batzuen zea guztiz edatua azaltzen dana baño, ta gogoetak e uz soferazten dituen ere.

Gafantziduna, benetan, gure baitan ari zaigun adin-antzea, gure biziari argitasun aundiena eman dizayokena. Geyenetan gizonak almen ori ta besteak be, berez erabiltzen ditu, begiak, belafiak eta soñaren beste zentzu guztiak bezela; a itzekorik ez ortan berarentzat. Baña gogo-almenak sakon aztertzen baldin baditugu, ara nun agertzen zaigun gure baitan dugun aberastasun aundi, zabal eta yoria.

Adin-antzeak eman dizaiguke ederki, gizonaren gogo-biziaren neufia, bere baitan sakon ibiltzeko bide egokiena duelarik adieraztean; eta ofela jokatzean aurkitzen du bere nortasuna nolako goi-goikoa dala. Aspaldikoek esakun au erabiltzen zuten maiz: "Ezagutu ezazu zure burua", ta apika, Yainkoa ezagutzeko naya izanezik, ez bide dago gure bizian beste xede oberik; norberaren burua ezagutzea, elburu bikaña, bikañena edo, gizonarentzat, adin-antzearen eske lortu dezakena. Oía bada bein eta befiz nola ikus dezakegun ongienik adin-antzean dugun almen aundia, gogo-almen bikaña, gizonak bere burua goyeneke maifean aurkeztu dezakena.

Gogo-bizian du gizonak bere izakera jatofa, sa itan ikusten edo oartzten ez dana; ta mail ortan ari-izateak dirudi gizonarentzat jokera egoki-ena ta goratuena izan ditekena; ortxe ikusteko be gizonarentzat duintasun goraga iena ere. O en aldean gizonaren beste jokera guztiak oso bean begiratzeko edo dira, ta gizona dan gizonak ez bide du euki bea , betetzeko beste yoran goituago ta oberik. Ba-dakigu gizona gogo ta soñak osotzen dutela, ezberdiñak diran bultzapenetan ari diranak; baña lenengo goa da, enurarik gabe, gaña artu beaf duena, gizonaren nortasuna era egokienean eratzeko.

Ortxe, jakiña, bere gogoari dagozkion beste azpegi guziak bezela, gizonari bere adin-antzeak erakutsi beaf diona. Beraz, adin-antzera dugu gizonak yoran aundienaz erabili bea duen bide yaukala.

U estarazu'ta Andoni

